

Deres ref: 23/5629

Oslo, 18. mars 2023

HØRINGSUTTALELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING - NYE SÆRREGLER OM UNDERHOLDSKRAV I ETTERKANT AV UTVISNING OG PERSONLIG FREMMØTE VED STORNEMNDBEHANDLING I UTLENDINGSNEMNDA

1. Innledning

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, studenter i juridiske fag og andre interesserte. Rpf arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og for å bedre den rettslige situasjonen til sosialt vanskeligstilte grupper.

2. Kommentarer til forslaget

Til punkt 2 om underholdskrav for forelder med barn i Norge, i etterkant av utvisning

Rettspolitisk forening er positive til forslaget om at UDI gis muligheten til å gi forhåndstilsagn om at det vil gjøres unntak fra underholdskravet ved en fremtidig familieinnvandringssøknad. Det er også positivt at UNE ved eget tiltak skal kunne gi tilsagn om unntak når de har en sak om utvisning til behandling. Vi ønsker likevel å kommentere noen deler av forslaget særskilt.

Departementet foreslår en vid ordlyd i den foreslåtte nye bestemmelsen i § 14-1a i utlendingsforskriften. Det skal kunne gis forhåndstilsagn om unntak fra underholdskravet når utlendingen har mindreårige barn i Norge og hvor det har vært “utøvet langvarig familieliv i Norge” eller hvor det for øvrig finnes “særlig grunn til det” etter en samlet vurdering. Departementet foreslår at det nærmere innholdet i disse bestemmelsene skal overlates til forvaltningen. Foreningen mener at hensynet til likebehandling og forutsigbarhet taler for at departementet trekker frem noen typetilfeller for når det bør gis forhåndstilsagn om unntak. På denne måten kan departementet sørge for at forslaget får den tiltenkte effekten.

Vi mener også at departementets forslag til ordlyd er for restriktiv. I den foreslåtte endringen vil det være opp til forvaltningens eget skjønn å vurdere hvorvidt unntak skal gis. I praksis ser vi ofte at slike skjønnbestemmelser blir en falsk sikkerhetsventil fordi reglene tolkes svært strengt. Vi mener derfor at utledningsmyndighetene heller må ha en plikt til å vurdere unntak, og at det må fremgå i vedtaket hvilke vurderinger som er tatt. Forskriftsbestemmelsen bør derfor heller utformes som en “skal” bestemmelse.

Videre ønsker foreningen å bemerke at henvisningen til et “langvarig familieliv” gjør at hensynet til et barn i et “nyetablert” familieliv i Norge, eller der barnet kun er noen få år gammelt, vanskelig vil kunne falle innenfor ordlyden “særlige grunner”. Dette til tross for at barnets beste også i disse

tilfellene taler for at familiesplittelsen utvisningsvedtaket medfører forminskes. Dersom hensynet til barnets beste også skal vektlegges på lik linje i disse tilfellene, mener foreningen at også denne gruppen bør få mulighet til å avklare om familien vil gjenforenes ved utløpet av innreiseforbudet uten krav om underhold. De innvandringsregulerende hensynene som taler for utvisning, er også her ivare tatt ved at utlendingen ilegges et innreiseforbud. Rettspolitisk forening mener derfor at hensynet til barnets beste tilsier at flere grupper familier bør få denne avklaringen, uten at det må foreligge noen "særlig grunn til det".

Til punkt 3 om rett til personlig fremmøte mv. ved stornemndbehandling i Utlendingsnemnda

Rettspolitisk forening er også svært positive til at utlendingen og advokat som hovedregel skal gis anledning til å møte og å uttale seg i et stornemndmøte. Dette vil bidra til bedre rettsikkerhet hos utleningsforvaltningen. Det er i så måte også viktig at departementet inkluderer retten til fritt rettsråd i saker som ikke ellers gir rett til fritt rettsråd.

Eventuelle spørsmål kan rettes til styret i foreningen på e-post styret2@rpf.no.

Med vennlig hilsen

Helena Aanstad
Rettspolitisk forening